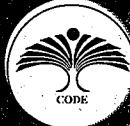

Tekkabaara

Cikela ceman n'a musoman kunnafonisében

a bë bo kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

Duguyiriwaton ka juruko

Pe 3nan

Kalo Laadilikan

Ji joyorô ka bon kosebë cikelaw ka ko la. O fôra u yere fe cogo min na, jamana nemaa n'a ka baaradaw fana y'o faamuya ten. O koson, musaka ba yamaruyala an ka sigidaw ye ji ko siratige la.

Ponpekôlon (farazi) min senna, a ka ca ni ponpekôlon 5000 ye : bololapônpe b'o la ani tilejapônpe kolon baw minw ni forazi bë sogo nogon na olu fana kera yorô dow la. A ka ni nin kalo in na, ka hakililajigin ke ji ko baaraw kan MAKOCI mara kono.

1°) Cikela hamina folo ye jiko ye. hakili jakabo ka ke jiko kan, jikojekuluw fe duguw kono.

- Ji minta : ka hadamaden ni dabaaw labo

- Ji ni kenya bë tali ke njogonna wa ji saniman ko don.

- Ji bë baara caman nogoya an bolo

2°) Benkan bë MAKOCI (jamana togola) ni cikeduguw ce jiko lahalaya la. An kana ninia u kô.

- MAKOCI joyorô ye ka kolonw sen, ka jibo mansi sigi u kan ani k'u ladonni feerew tige

- Duguw ta ye nin wale damadmw ye

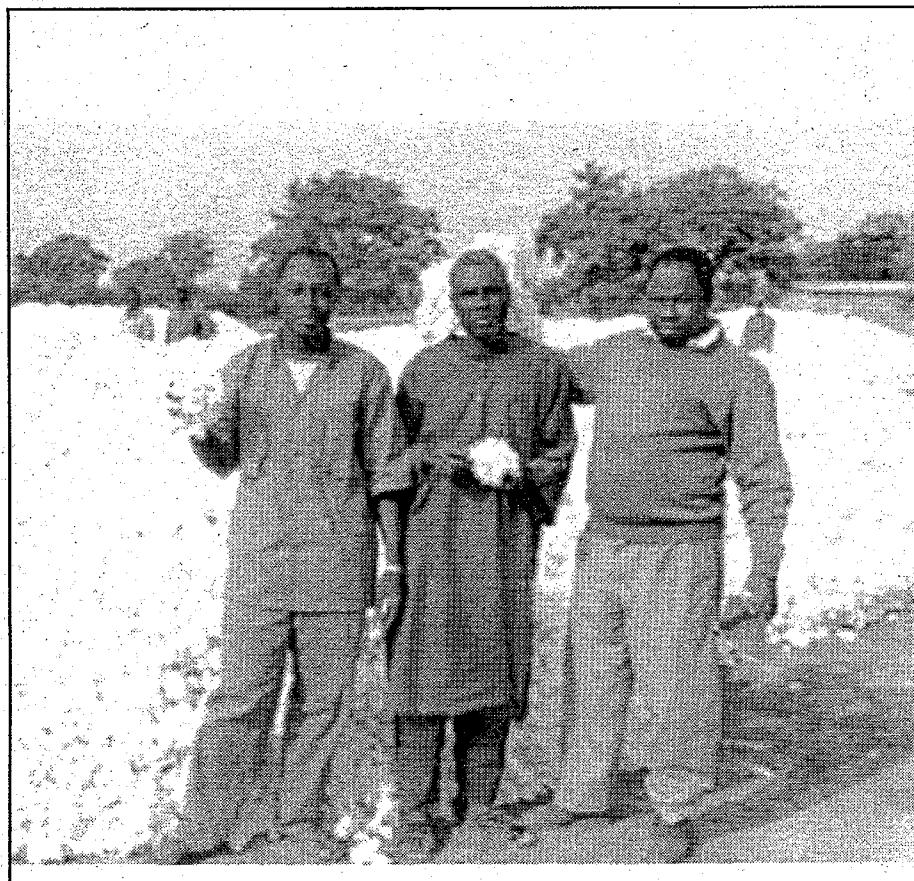
- Ka jo ni ponpew dilanni musakaw ye

- ka kogo jo ka kolonda lakana

- ka wuluwulu dingé sen saniya koson

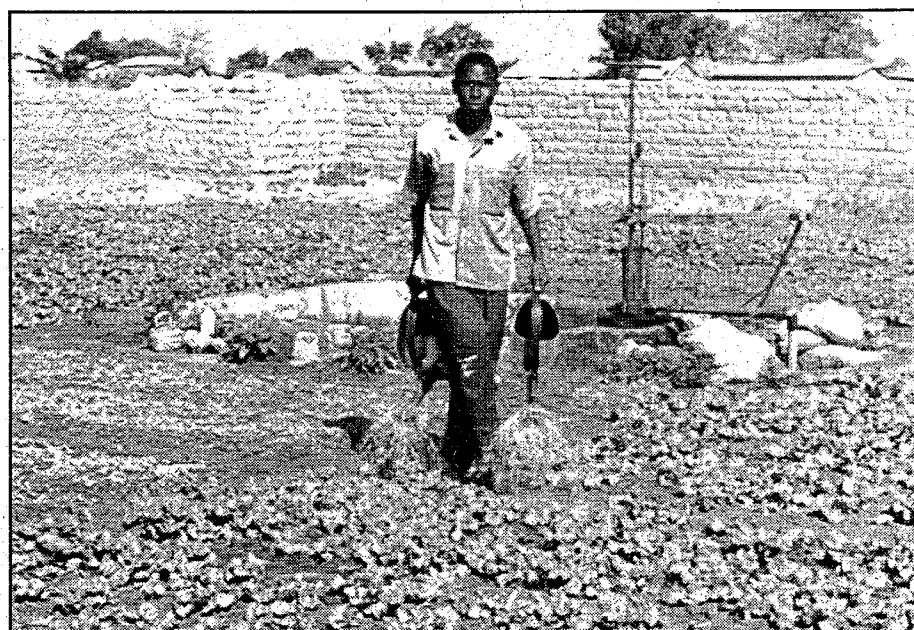
- ka dörème 10 000 labila jikojekulu ye san so san ponpe dilanni n'a ladonni kama.

Laji Umaru Tali

BNDA hamî : Cikelaw ka yiriwa

Pe 6-7nan

"Kalan bë mogô son hakili la, nka kunnafoni bë mogô bô kunpan na". Yorô Ulen Sidibe

Cakadugu Jalakorɔ Komini Kibaruyaw

San 1999 kera Mali komini 701 ne'maayasigi waati ye. O waleya be jate mara cemabɔli sendane fɔlow ye. Jamana fan bec senyera o baara la. Kalo 6 temenén kɔ, kominiw baaraw be ka taa cogo di ? Geleya jumew b'u kɔnɔ ? Nin nininkaliw jaabiw ninini na, an wulila k'an kunda Cakadugu Jalakorɔ komini kan Kati kubeda kɔnɔ. An ka taama in senfe, an ni Cakadugu Jalakorɔ méri tun be nɔgon bolo n'o ye Lamini Dunbuya ye.

Komini 37 de be Kati kubeda kɔnɔ. Cakadugu Jalakorɔ y'o dɔ ye. A kominiduguba ye Jalakorɔ ye. Dugu 9 de farala nɔgon kan ka nin komini belebele in sigi. Olu file :

Jalakorɔ (o maa hake ye maa 2249 ye)

Waramajana (o maa hake ye maa 246 ye)

Jiginbeli (o maa ye 269 ye)

Manaka (o dugumaa hake ye 225 ye)

Manjela (o dugumaa hake ye 259 ye)

Siramana (maa 487 be yen)

Nenekɔ (maa hake ye 346 ye)

Bayaba (maa 362 be yen)

Nin b'a jira ko kominikɔnɔmaa hake ye maa 4811 ye.

Nin maa ninnu cèsirilen don maŋɔ ni kɔri seneñi fe. Ninan cikesan na, taari 100 seneña kɔri la, no taari 300, maŋɔ taari 200, keninge taari 100. Malo fana be sene komini kɔnɔ bawo a ni Bani be danbo. Tilemafemalo seneñen sɔrɔ bëna taari 50 ma. Samiyefemalo bëna taari 100. Nakobaara fanga ka bon Cakadugu Jalakorɔ komini kɔnɔ. A seneñew labelebele ye foronto ye (o taari 50 seneña cikesan temenén na).

Cakeda caman be Cakadugu Jalakorɔ deme nin nafasɔrɔbaaraw tiimɛ konuman na. "Plan International" b'o la fo ka se

"3 AG" baarada ma.

Cakadugu Jalakorɔ komini ye baganw dagayɔrɔba ye. O sababu la, baganmara kera kominikɔnɔmaaw ka magan dɔ ye. Min ye mɔnni ye, o be ke Cakadugu Jalakorɔ komini kɔnɔ, nka a fanga man bon. Mɔnni kεbagaw ye sɔmɔñow ye (olu caman te komini sigibagaw ye). Dugujukɔrɔfɛnko la, sanu be bɔ Cakadugu Jalakorɔ komini kɔnɔ. O taamaseere ye daman sennenw ye komini dugu dɔ neñe. Jiginbeli "filanibilakulu" sanfe, jate dɔw sigira yen nansaraw fe kabii san 1952. O jatew y'a jira ko dugujukɔrɔfɛn nafamaba dɔ be kulu in kɔrɔ.

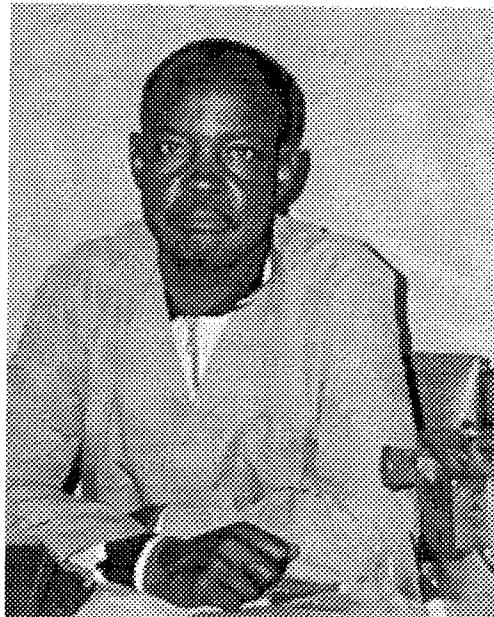
Min ye kalanko ye, o ma nesɔrɔ Cakadugu Jalakorɔ komini kɔnɔ. Naniya sirilenwa, Lamini Dunbuya n'a ka konseyew ye dabaliw tige walasa kalanbaliya dibi be kεle ka bɔ komini kɔnɔ.

Jikogeléya kεleli la, Fanga ye kɔlɔn damadɔw sen komini kɔnɔ min kɔ kera nɔgɔya ye jama bolo.

Cakadugu Jalakorɔ komini be sigi waati min, musojiginso jɔra Jalakorɔ dugu kɔnɔ demebagaw fe.

Komini dugu dɔw la, kεneyaso b'olu kelen kelen kɔnɔ.

Nafasɔrɔsira minnu kofolen file, Cakadugu Jalakorɔ méri Lamini Dunbuya n'a ka konseyew ham, i y'olu siraboli konuman ye komini ka netaa sira kan. Lamini Dunbuya y'a

Lamini Dunbuya Cakadugu Jalakorɔ komini méri

jira ko "malosene ni kɔrisene bëna don barika la yaasa ka netaa sabati dugu kɔnɔ. O baaraw bëna sinsin balikukan kan. O y'ale ni konseyew hamina ye. Nka o te sabati fo kominikɔnɔmaaw k'u jeniyɔrɔ fin a baaraw la".

Welekan min be Lamini Dunbuya n'a ka konseyew bolo o be tali ke cèsiri ni timinandiya kan walasa Cakadugu Jalakorɔ komini ka bila tɔw ne.

Ben ni kelenya ni nɔgonfaamu kɔnɔ. Jama ka wasa b'o de la. O cèsiri kɔfɛ, u be wele bila demejɔgɔnw ma Mali kɔnɔ a n'a kɔkan yaasa Cakadugu Jalakorɔ komini be sansɔrɔ

Yusufu Jalo
Jekabaara ka ciden Cakadugu
Jalakorɔ

Fenjenamaw digira Baginda malosenenaw la

Tijeniferenw ye Baginda malosenenaw dōw ka baara kē to k'a je ye. Baginda ye dugu ye min bē Kati fē, ani Bamako ce ye kilometere 35 ye körönyanfan fē. A dugumogow ka baara fanba nesinnen bē malosenen ni nakobaara ma san kalo tan ni fila kono. O siratige la, maloseneyoro min bē Baginda, fenjenaman dōw y'o malosenen dōw ka ka malosenen ke bogobaara ye ninan san kono, ka d'a kan, Nperenperenin ni sosonin cayara yen ninan, f'a dōw tēna malo caman soro u ka foro kono. A fo cogo la, n'i ye forow sigi kulu keme, fenjenamanw sera 55 ma keme keme sara la. N'i y'o 55 ta, i b'a soro forow b'o la minnuiteni hake sera 90 ma keme sarda la. Nin kunnafoni in bora Dase Buware yoro, min ye Baginda maloseneyoro nemaaba ye.

An bē don min i n'a bi, kasaara in ye forotigi minnu soro, o hake ma dōn fōlo. Buware ka fo la, min ye san 1999 ni 2000 baarasan ye, maloforo hake min senen Baginda maloseneyoro kene labennen la, o taar'i jo taari 2118 hake la. Nemaaya jir'a ka kuma la, ko kasaara in ye mogow ta u tegemaa.

Nontë, Bagindakaw ka malosenen damine ka ca ni san 10 ye, nin nōgon kasaara ma deli k'u soro abada. A ko "K'u tun bē fenjenamanin ninnu temenow ye forow kono, n ka u tun bē tunun yoro min, malow tun bē nuguli damine". A ko ale yere ka jate la, setanburukalo sanjiko n'a tilibobaliya bē se ka ke fenjenaman ninnu ka kasaara bonyani sababu dō ye.

Mogo kōnni bē se ka min fo, fenjenaman minnu sosolaman don. Nka ninnu ye kasaara in sababu jugu ye ka nesin Baginda malosenenaw ma. Nin fenjenaman ninnu ka kasaara be ke cogo di ? an'u taamasiyen ? Fōlo, o sosolaman don, a bē fan da malo kala n'a furabulu ce, n'o

tōrola, o Ntumunnamān bē to yen ka nēnamaya kufolo ke yen n'o bē ben tile (15 hake ma).

A ka baara kelen kasaara bonya koson, malo wolonugu bē kurukuru i n'a fo jababulu cogoya. N'o kera, o y'o ka maloya bonnen ye, o te wolo tugun.

Min ye Nperenperenin ye, ale bē balo mālo furabulu la. N'a ye malo furabulu dun k'o ban pewu, a bē soro ka yēretaganna dilan a yere ye min jikankulunaman don walasa k'a taayoro soro nōgoya la. Mun kera kasaara in mogo dabalibanyoro ye ? Baginda malosenebaarada maa faanuya-lenw ka san 1998 ni 1999 baarasan sifilelimalosi suguya 15 minnu senena yoro in na, tijenife ninnu ser'olu bē lajelen ma. Yakuba Kulubali ka fo la, ale min ye Sigida n'a lamini lakananijekulu mogow ka nēmaa ye (PRB) la, ale y'a sementiya ko fenjenama ninnu na, sosolaman de ka jugu ni Nperenperenin ye. Ka d'a kan, o bē seka kele k'a ban foro kono tile 3 kono, k'o sababu ke ji boli ye maloforo koro. Ka d'a kan, ni ji te malo koro, Nperenperenin n'a ka jikankulu te yoro jan soro. Nka nin feere bolodalen bē ye dō fara sosolaman ka kasaara bonya kan. Yakuba Kulubali ka fo la, maloforotigi dōw y'u ka forow ji labo. Walasa ka Nperenperenin kele, fo forotigiw k'u ka forow senen k'u je, k'u lamini sosonin kele, (k'u lamini bē saniya u kana fanda yoro soro. A jirala ko feere minnu tigera ka nesin fenjenaman ninnu keleli ma, k'olu barika dōgoyali no te kasaara in bonyali ye Baginda maloseneyoro la. Yakuba Kulubali ka fo la, k'a fo'ra k'a jeya, ko fenjenamafagalanan ka telin tijenifen ninnu keleli fe. Nk'o kumafolen in ma ke senekelaw nisondiya kuma ye. O siratige la, kasaara in kala tara k'a da senekelaw yere kun. Ka d'a kan, Baginda malosenebaarada (OPIB) jolen te senekelaw ka baga-

jiko seereya kono. A y'a jira tugun, ko forotigi dōw bē sugula bagaji cejugu sanni fisaya ni numan ye. Ko dōw yere b'a f'u da la ko wari t'u bolo ka bagaji san. O kuma sementiyara Dawuda Sidibe fē, min ye forotigi dō ye. A y'a jira k'a fo ko "ale ka foro ma furake k'a sababu ke warintanyan ye ka bagaji san". O temennen kō, a y'a ka foro tijeneti kala ta k'a da a danbo, nōgon kun, "K'o ma son k'a ka foro lamini senen k'a ne, k'o koson kasaara donn'a kun". O siratige la, forow senekelawman ni seneko kunnafoni ditaw matarafali na ke laadiliyan dilen ye Kulubaliye fē i n'a fo wulitumadon ani laadiliyanw matarafali feere werew talen ye ka nesin fenjenamanw keleli man. Siyaka Fa Jara ka fo la, senekela minnu wulila joona, olu ma kasaara soro. "Minnu wulila kō fē, kasaara donna olu kun kosebe". O temennen kō, Baginda malosenebaarada nemaaba Dase Buware y'a jira k'a fo k'u bē na jigsigiyoro bila senekela kasaaratow ye jisongo koso siratige la. "N k'a bē ke ka keje ni kasaara hake ye."

Nin ye nēmaa ka lasonmini kuma ye, ko tijen yere la, bē tēna gosi ni bere kelen ye. A fo'go la, jisongo bē t'i jo dōrōme ba wolonwula (d 7000) na taari kelen na.

Waleyā werew bolodalen bē deme nasira la ka nesin Baginda (PRB) senekelaw ma. Nemaaya ka fo la, tilemafekabasen ni nakobaara bē na don banban na Baginda (PRB) fē. O temennen kō, sonata-mu ni cakeda in y'u bolonc bila sēben dō la u ni nōgon ce sirasen yiriwali kanma. O kene seneta jateminen taar'i jo taari 56 walima 70 na. Nin b'a jira ko jigsigiyoroba bē (PRB) senekelaw ye don nataw la.

Nin ye Burama Ture ka kunnafoni dilen ye nansarakan na ye an ye min soro ka bo "Les Echos" wele wele kono, a ka don ni duguje bōta bōta 1361 na Ntēn novamburukalo tile 30, san 1999.

A bayelemana Yusufu Fane fē

Sigida jiko

Ji sanuman lasoroli togodala-maaw fe, o ye CMDT haminan-koba ye. O siratige la, CMDT ye baarabolofara do sigi o sabatili kama. Kabii a sigituma fo bi, baara minnu kera a fe, an y'olu kunnafoniw latemé aw ma boko temenen na (N° 170nan). Nin boko in na korofo min bëna lase aw ma o be tali ke karamogo Mokitari. Pojugu ka kumanögonya kan. Ale ye CMDT baarada jiko bolofara feeretigi ye min sigilen don Sikaso cikemara kono. Kunafonidafa hukumu kono, feeretigi Mokitari Pojugu y'an bilasira.

Sigida jiko hakilina tara ni ponpekölönko ye "Mali Sud I" fe. Jate kunfölow sigira misiw ka jiko kan. Misuw ka jiminyorow dilanna o baaraw senfe. "Mali-Sud I" ban-nen, a kolosira ko jiko be hadamadenw yere la sango jisanumanko. An y'a kolosi ni sanji nana, jinogow be jigin bololakolon labennenw kono. Ji sanuman te soro k'a min. "Mali-Sud II" sigira o cogo la ni Banki Monjali. Kolon caman senna o senfe k'a di dugumaaw ma. An ye maaw lawuli olu ka ji sanuman nafa neñ maaw ye u ka kenye hakaja u ka neñamaya la. A kolosilen ko kolon sennenw te jama labo, "Mali-Sud III" sigira senkan. Kolon sennen cayara CMDT cikemara bee kono. Geleya minnu yera olu la, o kera minenmisenko ye duguw kono. Numu caman kalanna o sira kan (62 be Sikaso, Buguni ta ye 8 ye)

walasa ka pöpne tijenew ladi-lan. Pöpne dilansara be bo dugu ka jiko matrafakesu kono. Nafolo nebil min b'o kesu kono, o man kan ka dëse sefawari dorome 10000 na (baa 10). O kasabi ka

Jisanuma ye kenye sababuye

kan ka soro yen sanga ni waati. O de y'a to lajiniw na, a ka ni pöpne matrafakesu ka sigi dugu kono walasa minen tijenew dilanni musakaw be bo a la. Tilelapöpne deme lasera CMDT ma holandikaw fe. O kera sababu ye ji sanuman be lasoro orobinekunw fe neñoya la dugu caman kono. A sigilen be dugu 19 na Sikaso. Musow hamidoye nakobaara ye. Ji lajera u ma ka hekitiari kelen hako la. O baara in senfe, joyroba be jikojekulw la tilelapöpne ninnu ladonni konuman na. Duguw ka kan k'u laben k'a

ne walasa nin baarakeminén nafama be lasagon konuman. O be neñoya don jiko la wa neataa baara fana don. O misali numan ye Kinan jikojekulw ye.

Lañini do fana ye CMDT jikojekulw farali ye neñon kan ka jekuluba kelen sigi u toglola wala-sa u ka baara be neñoró u bolo k'a ne. CMDT sigilen don u demeni kan.

Min y'a kalanko ye, bololapöpne ta b'a dan na. Tilelapöpne fana ta be yen. Dugu yere b'a ka maa kalantaw sugandi ka jikojekulw sigi. O be neñin jiko neñaboli baaraw ma. O ko, tile 3 kalan be ke a pöpne sugu kelen kelen na ka tila ka yerekimé walanda sigi. O b'a to an b'a don ni neataa be baara in na.

Dugu min b'a fe pöpne in kelen ka sigi a fe yen, i be lajiniseben do laben k'a ci Sikaso CMDT neñmaa ma. O b'a lase Bamako. Jatemine ñow be ke kolon senni na. N'olu dafara dugu min na, kolon be sen yen. A baara te kunfetaama ye. Welekan min be yen k'a lase duguw ma, o ye ka jiko matrafakesu sigi k'a nafolo bila banki la. Pöpne mana tije, do be ta o nafolo la k'a dilan.

Nin bee kekun ye kenye sabatili de ko ye duguw kono. Kenye te yoro min na, soro te yen kuma te yiriwa ma. CMDT dun hamie ye togodaw yiriwali de ye. Nafà min be ji sanuman na, a te fo ka ban. N'i y'a men i neñon senekela te, kenye de b'i ka bonda la. Kenye jujon folo ye ji sanuman lasoroli ye. Ni cikelaw ni kenye don, baara be k'a neña, soro be sabati. O ye CMDT ka lajini ye.

**Mokitari Pojugu
CMDT Jiko Feeretigi Sikaso.**

POLITIKIKO TAABOLO

Ntenendon 2000 san feburuyekalo tile 14, Mali jamana goferenaman nemaa Ibrahima Bubakar Keyita ya ka baarabila lanini seben ke k'a di jamana nemaa Alfa Umar Konare ma. O jenna n'a ka baara bila ye. Kibaruya in binna maa caman da kan k'o sababu bo a kewaati la n'o te kabini tuma jan goferenaman nemaa nonabilali kuma tun be ka junu-junu na. Bi, a ko kera wale ye. Ibrahima Bubakar Keyita n'a ka goferenaman ye baara walancem.

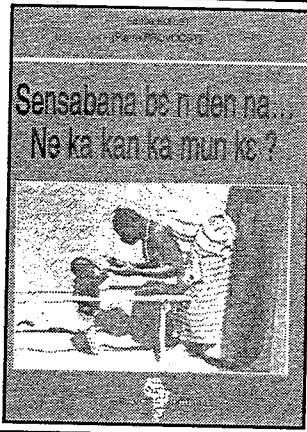
Hakili la jigini siratege la, Yunusi Ture ni Abdulayi Amadu Seku So bolen ko goferenaman kuntigiya la k'o sababu ke olu ka waati kono gelyaw ye, Ibrahim Bubakar Keyita yelenna 1994 san feburukalo tile 5, k'a ta o waati fo bi, taasibila hukumu kono moge be se k'a fo ko Maninka ce kera faso Mali kisibaga do ye ka do bo kasara caman na. O temennen ko, a ye waleyaba caman waga bo minnu caman kera sababu numan ye an ma. Nka baananw ko ko mugu dun kana barafo sa. An be don minna i ko bi, do fara la ji ni kuran sogen kan. Baloko gelya kuma be sen na, taji ni petoroli da yelenni fana dulonnen don an kun na. Lakalibaga juguw ka fo la nin gelyaw de kera Ibrahim Bubakar Keyita bokun ye ca la. Nka dugulenw ko k'a bokun ye 2002 san ka jamana kuntigi sugandi kalafiliw labenni ye. Cogo o cogo, goferenaman kura sigita tene boloda-sen-kanw masoro bawo ATVR (maa minnu ye u joroyoro bila foroba cakfdaw la), ton bema goferenaman wele sariya la u ka haketo kama. O wele jaabili bema ke Mande Sidibe ka goferenaman sigita ka baara folow ye. Mande Sidibe, Ibrahima Bubakar Keyita nonabilabaga ye nafoloko baaraw nemonbagaba ye bawo ale ye Afriki tilebinbolo nafoloko waribon nemaya ke Mali kono. A sugandi waati in y'a sorc a be Alfa Umar Konare ladibagaya la nafoloko ni sorc dabenni siratege la.

Maa be se k'a fo ko Mande Sidibe nawaati benna bawo an be don minna i ko bi, soroko kuma cayalen, forobanafolo labaara kojugu fana be sen na. O kow nemaboga te se ka ke maawere ye smoko nedonbaga ko. A k'an ni Mande Sidibe son hakili numan na nin kow bee latigeko numan sira fe k'a sorc an ma k'an yere ma jugu ye.

Bakari Sangare

An ka jamana be dakun min na Afriki ani dije mume kono, o b'a kono jamadenw bee ka nisondiyakun bo. Tine don gelyaw ma ban. Gelya yere ni here ka siginogongonya de ye dinenatige baju ye. Bi-bi in na danbe ni joyorofa ani demenogongonya wale be sinsin kene o kene kan, i b'a sorc an ka jamana b'o kene cema. O ye nimisiwasakoba ye. Ka bi an ka jamana y'a ka yemahoronya sorc san 1990 la fo kana se bi ma, Mali ka "Malibaya" ma don tine na ka sisan bo. Bi, an b'an yere bonya awa dije bee fana b'an ninyoraji kan k'a sigi. Taareko dere !

Tumani Yalam sidibe

JAMANA Baarada Ka Gafe Kuraw Bora.
Gafe ninnu do file :
 * Sensabana be n den na.....
 Ne ka kan ka ka mun ke ?
 * An ka yele doonin
 * Takana
 Aw ye wuli ka se Bamako
 Jamana Baarda ka Gafefeereyoro la min file "BDM.sa" daf. Modibo Keyita Tagola Siraba dala
 Songo damatemediya don .

Uko

"Soro be ninini juguya".

"Senekela man kan ka tilema kalo woocro ke k'a sigi k'a bolo fila d'a sen kan".

Buran Jalo

Ka bo Miyabugu

Ncila kafoyiriwaton na

"Semenyoro numan be sanfejiri tige diya".

Madu Jalo

Ka bo Miyabugu

Ncila kafoyiriwaton na

Da ka surun, nka a fijebeyoro ka jan.

Buwa Jara ka bo Sala

Kati kubeda la.

Sogoba bosodon, nine man kan ka ke datu ko ababda.

Sanba Tarawele ka bo Npriyebugu

Falaje komini kono

Negela Kubeda la.

Walijoli ka bilen nka a te moge dimin.

Fatogoma Sinyogo ka bo

Kababugu Kati kubeda la

Banabagato kenebali be ke dije bee ka surfana ye.

Sayon Kulubali ka bo Kababugu

Kati.

Ni moge mesnna nkukuro la, i tege laban be fin.

Gonba Tarawele ka bo Dooribugu

Kolokani

BNDA hami : cikclaw ka yiriwa.

BNDA ye Mali Seneko Yiriwali Waribonba ye. A ka baarabolofara 21 de be Mali jamana kono walasa ka cikclaw sennabø ani k'u hamiw waleya u ka yiriwa sira kan. O kama, cikesan 98/99 temenen na, BNDA ye sefawari miliyari 15 ani miliyon 900 hake nogojuru don kooriseneaw na.

BNDA sigilen don cikclaw ka juruko kama. BNDA be seneklaw ka bila la warilamara fana hukumu kono. An ka taama do senfe Sikaso BNDA neumaaba Faransuwa Kone y'o siraw lajeya an bolo.

Jekabaara An karamogo Faransuwa Kone, Sikaso BNDA siñ an ye. BNDA ye wari kasabi joli juru don Sikaso seneklaw la ? Do fo an ye juruko lahalaw kan aw fe yan Sikaso kono.

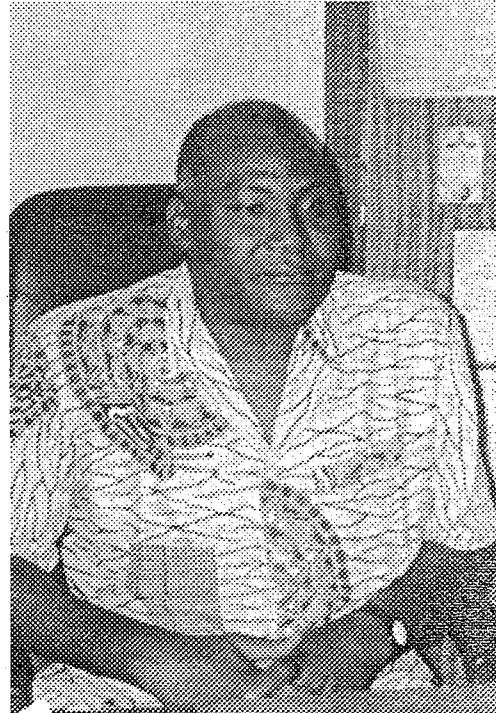
Faransuwa Kone N ka foli be cikclaw beε ye. Sikaso BNDA bolofara sigira k'a baarada ben CMDT baaranogon hake ma cikemara kono. Sikaso BNDA bolofara be ñena ani Kajolo. Nin baarada 3 baarakela mumε ye maa tan (10) ye. Maa 9 ye waribonkonbaarakela ye. Maa to kelen ye mobilibolila ye.

BNDA ka baara beε nesinen don señe yiriwali ma ani ka warilamara ke maaw togola.

BNDA ye juru mindon cikclaw la Sikaso kono, o be se sefawari miliyari 7 ma. An fanba ye nogojuru ye. Juruko yere lahalaw la, a lajini be bo jurutabagaw la k'a lase BNDA ma. BNDA dun sigikun ye ka cikclaw deme u ka haminkow waleyali n'u sabatili la. O deme sirilen don wari kasabi dalajelen na BNDA yere bolo ka fara jurutala fana ka soro cogoya kan.

Juru suguya ka ca BNDA bolo k'a nesin cikclaw ma. Misijuruw be yen ka fara misidabaw ni nosimansinw juru kan. O temenen k'o, juru suguya werew be yen yaasa ka jamanafabaaraw tiime togodalamaw ye. Dugu pñpekñlon senni b'o la ka fara kalansow ni keneyasow joli kan. Ninnu ye juru lakumabaw ye minnu be soro BNDA la cikclaw fe.

Min ye juru doncogo ye, BNDA te juru don cikela kelenpe la. BNDA ka juru be don duguyiriwatøn de la n'an k'o ma ko AV. A ka ni o ka faamu beε fe. O AV be soro ka juru talen sarabo tñdenw ni nogoñ ce k'a da u ka lajiniw n'u ka soro cogoya kan. AV ka lajeba kofe, a neumaaw be juruniniseben laben. Ni ben kera juru lajiniw kan, AV be o kunnafoni lase CMDT ka lasigidenw ma. AV be tñden maa 4 sugandi k'a lawuli u ka na BNDA la ka juruniniseben lafa a cogo la ka tila k'a ladon BNDA la. BNDA ka segesegeliklaw be seben in ta k'u ka baara ke a kan. Nka nin baara te sirasoro fo AV ka kunnafoni jelenw di k'u pereperrelatige konuman dugu cikela

Faransuwa Kone, BNDA Sikaso

juruninina kelen kelen kan. O b'a to juru tata bere be ben u fanga ma. Juru sarali te ke degun y'o cogo la. AV tñden 4 ninnu be bila juruko sirataamani na dugu ni BNDA ce. Juru donni yamaruya dilen k'o, maa 4 ninnu kelen kelenna b'u bolonc bila jurutaseben na. BNDA neumaaw be soro k'a bolonc da o seben kelen kan. AV ka juru nininen nafolomugu warije be soro ka ta k'a don maa ninnu bolo. Cikclaw yere de be taa u ka baarakeminew san. AV ka minen sannenw san-niseben beε be dalaje k'u lase

BNDA la. O bë fara AV tögölasseben kan BNDA kono.

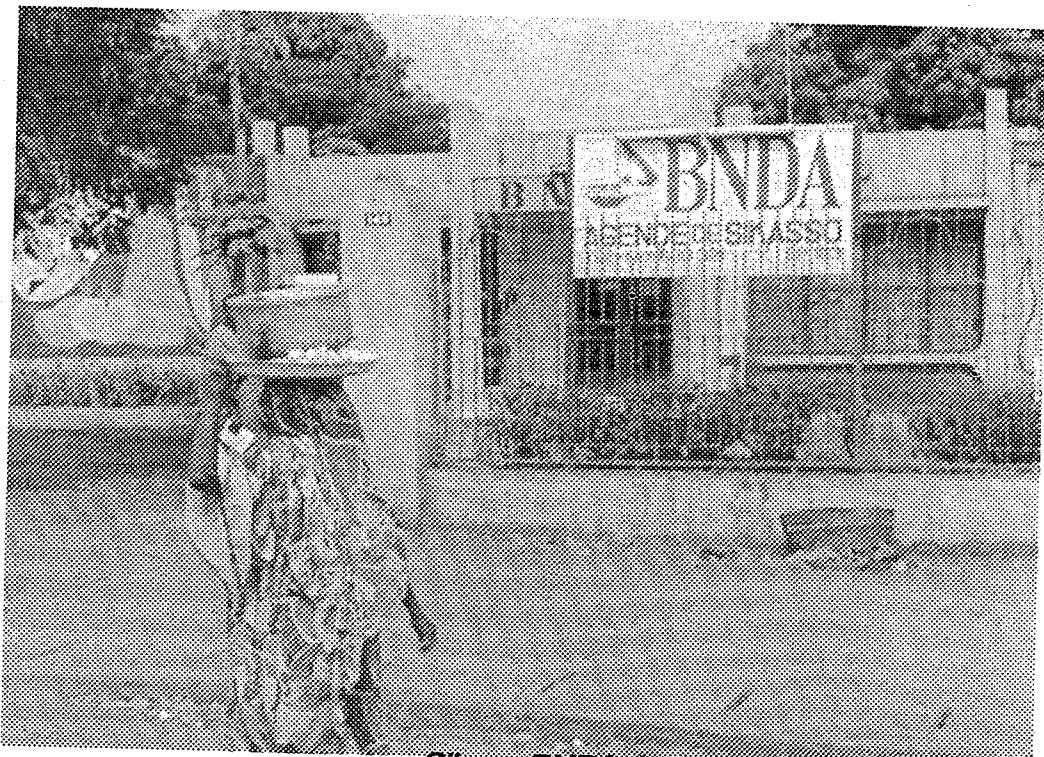
Jekabaara : Karamogo Faransuwa Kone, an lateme misjuruko lahalaw kan. A juru bë soro cogo di BNDA la ?

Faransuwa Kone : BNDA bë warije min di misijuru la, o ye sefawari döröme baa 18 ye. A juru bë sara san 4 de kono. San o san i bë sara ko kelen ke fo ka juru talen foori.

Minendafajuru fana bë don san3. Hake te o juru la. Do ye sefawari döröme baa 100 juru ye, daw yere bë se miliyon 10 juru ma. AV magoñeminenko la, BNDA b'a mafile n'a bë se k'a jo a kasabiko koko. Ni BNDA bë se a koko, a bë jurudon ka kene ni AV fanga ye. Ni AV fanga te se juru min koko, BNDA t'o don AV la abada.

Jekabaara : Kgo Faransuwa Kone, e yere ka jate la, ciklaw ka kan ka sira jumew ta wala-sa u bë se ka BNDA ka juru talenw sara ka ben saratikan dilenw ma ?

Faransuwa Kone : A sira folo ye juru ninicogo ye. AV nemaaw k'a lajé ka pereperelatige jelenw soro dugu juruko lajew senfe bawo baara bë ke o kunnafoni dilenw de kan. A sira filanan, AV nemaaw k'a mafile juru tataw ka kene tönden juruninina ka soro hake ma. Siga bë juru o juru sarali la, AV nemaaw kana o don juruninisben na walasa degun kana ye juru saratuma na. O la sa, juruninisben ka laben a nema, jelenya la. BNDA fara ciklaw kan, an bee hamie ye

Sikaso BNDA ja

kelen de ye. Sené ka yiriwa, togoda ka jiidi, soro ka sabati. O baaraw te nesoro nogonfaamu ni jelenya ko. Fan fila bee k'a fela dajira, kunnafoniw kana dese an ni nogon ce. An ka tine fo nogon ye. Baara keli bë nogoya wa a bë netaa soro. BNDA ye ciklaw de ka waribon ye. A te nesou ni seneklaw te.

Jekabaara : Karamogo Faransuwa Kone, BNDA ma sigi juru donni dörön kama. N hakili la BNDA ye nafolomarayoko fana ye. Warilamarako bë dakun jumen na BNDA la ?

Faransuwa Kone : BNDA naniya ye ka ciklaw deme k'u haminanko caman waleya u ye. Nka odennen don kasabiko la. Warilamara min file nin ye, a nafa ka bon kosebe. An da te dogo a la ciklaw ye. BNDA bë wari min jurudon seneklaw la, a fanba ye jamana werew ka nafolo de ye min be tönomada

BNDA la. Ni Mali jamana denw y'u ka nafolo lamara BNDA la, o mana labaara, a töno y'olu de ta ye. O tuma, a ka ni an yere ka se ka bolokorosigi ke, k'an jigida an yere kan bawo fen min be bo kofe ka na, maa t'o sininama don. Malidenw yere ka wari lamaralen BNDA a, o bë ke sababu ye ka ciklaw deme kosebe. Sinijesigi baaraw temesira do y'o ye.

Kuma kunceli la, n bë jamana cikela bee fo k'a fo u ye ko BNDA bë olu de ka bila la. BNDA dayelennen don seneklaw ye waati bee wa u ka wuli ka na u ka degunw n'u ka haminankow dajira BNDA la an ka je k'olu furake nogon fe. ALA ka baara jiidi ka sannifeerre nogoya k'an njeuw kun nogon na. ALA ka san kura diya an bee la, ka juru talenw sarali nogoya bee ye.

Kumanogonya Tabaga
Yusufu Jalo

Sorō taamasiyen ye baara ye

"Baara mana mogo min hɔrɔnya, o tigi te jɔnja tugun".

Jekabaara ka taama dō senfe Ñena, Sikaso mara la, a ni nakobaarala dō ye baroké nakosene geleyaw n'a nafaw kan. An y'a kanu ka nin misali numan lase an ka togodala-maaw ma yaasa u bëna hakilijakabò ke nakobaarala in kan. A dō la, cikela wërew bë se k'a ladege. Misali in ye woɔsiwara dō ye n'o ye Mumuni Jara ka bɔ Ñena dugu kono.

Mumuni Jara ye denmisén ye, min si bë san 27 la bi. Muso kelen ni den fila b'a bolo, ñena woloden don.

Mumuni Jara ka baara ñesinnen don sene ma. Samiyéji mana fo ntɔnyi, Mumuni bë dabaw ce ka misiw gengen k'i kunda forow kan. A ka fen senetaw ye sañɔ, kaba, tiga ani koɔri ye. Nin seneñen kofolen minnu file nin ye, Mumuni bë dō sorō u kelen kelenna bëe la. A ka kene seneta hake bë ben taari 15 ma. Mumuni ka san sorō mumé te dëse tɔni 30 walima 40 ma.

Kumadonsow ko : "sorō bë ninini juguya". San 1992, Mumuni Jara ye nakobaara far'a bolokan, bawo a ka jate la, "senekela man kan ka tilema kalo woɔrɔ ke k'a sigi k'a bolo fila d'a sen kan". O hakilina dumenen a la, Mumuni wulila ka dugu sokofela yɔrɔ dō jiriw tige k'u wagaw bɔ, ka taari kelen hake baara yen nakosene kama. San 1993 ni 1994 kono, Mumuni ye geleya dōw sor'a ka baara la, i n'a fo jiko ani baarakeminéko.

"Semenyɔrɔ numan bë sanføjiri-

Mumuni Jara ka bɔ Ñena

tige diya". O hukumu kono, Jaraké ma salaya a ka baara la, a ye san fila geleya in lateme timinandiya kono. San 1995 sentanburukalo kono, Jaraké wulila a ka fen fe. A ye nafenkisew san, i n'a fo supɔmekisè, jabakisè, salatikisè, kɔnkɔnburukisè n'u ñogonna caman. O san, Ala ye Mumuni Jara ka kala mene nakobaara la. A ye sefawari dɔrɔmè ba keme sorō. A dun lajeyalen don ko "mogo te nafa sorō baara foyi la n'a kemine t'i bolo". O yɔrɔnin bëe la, Jaraké y'a kunda Sikaso kan. A taara ponpe ciwara kelen san sabu la, o de tun y'a haminankoba ye. An bë don min na i ko bi, Mumuni Jara ye nafa caman sorō a ka nakobaara la. A ye misiw ni faliw ni wotorow san baara yiriwali kama. Jaraké tilala ka so kuraw jo denbaya ka daamu koson. Bi, Ñena kono, Mumuni Jara ka tilema kalo woɔrɔ nakobaara sorō te dëse sefawari miliyɔn 1 walima 2 la.

Mumuni Jara kera nakobaara misali numan ye Mali jamana kono.

Jekabaara b'o seereya. An ka foli b'a ye. Min bë da nin kɔrɔfɔ kan "ni maaw k'i ma ko sama, i b'i jiia a kana fo i ma ko nsosan".

Yusufu. Fane

Poyi :

E bolo ye jumen ye ?

Tegərelankolonfɔ, bolo
Danfara, bolo
Dabalijugu, bolo
Tijeni, bolo
Kankarida, bolo
Gosili, bolo
Muguci, bolo
Bolo min be bolo tɔw magen

E bolo ye jumen ye ?

Desebaatobolo,
delilikebolo
Yafabolo, Dimitobolo
Bolo sirilen, bolo salen
Bolo karilen, bolo faalen
Bolo tɔw ñinena bolo
min kɔ,
Ne ko o ye tijetafen ye
E bolo ye jumen ye ?

Baarakebolo, dilalikebolo
Demedonbolo,
numankebolo
Bolo barikalen, bolo lajarabilen
Bolo kaarilen, bolo lawasalen

Ne ko e bolo ye jumen
ye ninnu na dë ?

Karamogo Sibiri Watara
ka bɔ Jema dugu kono.

Maloturu dönniya bë malosenena ka soro yiriwa

Waatiw temena (san 1962 ani san 1963) malosenena caman tun ma son maloturu ma Ofisi kono na. Nka bi don kama, hakili kura nana Ofisinizeri malosenenaw na ka a da maloturu nafa kan. Maloturu dönniya ka kan ka ke malosenena bëe la. O de b'a baara nogoya, k'a nafa bonya. Malosenena min mana a dönniya faamu, o be yelema don a ka baara kecogo la wa do be fara a ka soro kan.

Maloturu ye malosenë wale do ye. Maloturu ye baara ye min kono, malosun be bo yoro do la ka na a turu maloforo kono. N'i ye maloturu sabatito ye malosenena bolo, a fo malosiyeñ boli n'a donini de sabatira. Sira caman be yen minnu matarafali be maloturu nafa bonya malosenena bolo.

Dugukolo sugandili

Dugukolo bëe bennet te malosenë na. O kama, malosenena ka kan k'a hakili to dugukolo cogoyaw la bawo olu be se ka ke sababu ye malo te ne. Olu do file :

- maloforo ka kan ke yoro ye min lasoro ka di;
- maloforo ka kan ka tila kono-kono ye;
- maloforo dugukolo ka ke kan ka dakene; nka dakenebaliya man kan ka damateme. O tuma na, tintin ni jigin jigin danfara man kan ka teme sibirije kelen kan;
- maloforo dugukolo ka kan ka ke yoro ye, jidon ni n'a boli be nogoya yoro min na;
- jikogeléya fan si man kan ka dugukolo soro, a kera a caya walima a dögoya ye.

Kene labenni

Kene labenni kun ye foro lasaniyali ye. Baara don min keli wajibiyalen don malosenena kan. Malosenena be malokala kaan walima k'a tige walima k'a siñe k'a bo foro kono.

Jidon kufolo nebila

Jidon nebila kun ye ka dugukolo jigin walasa bulukuli ka se ka ke. Jidon nebila be ke sababu ye ka danboli ke ka da jiwoyosiraw kan. O jiwoyosiraw be boloturu nogoya. A be ke sababu ye bin caman ni malomaana caman ka falen. O binw be faga bulukuli senfe.

Kene tila-tilali

Foro kene tila-tilali be ke k'a tintinmayorow n'a jigin jiginmayorow bo nogon na. O baara be foro kene seneni nogoya bawo jibolisiraw be dilan kono ni nogon ce wa o jibolisiraw be bari-ka soro ni ji donni feerew ye ani ji boli feerew ye. Tilayoro kelen kene bonya b'a ta metere 10 na fo taari tilance.

Bulukuli

Ni maloturu don, baara damadow jate be bulukuli kono. A fo ye bulukuli yere ye. O be ke ni fiñe ye dugukolo fili waati min na. Baara tow file ye ka dugukolo magaya, fiñe ka se ka don a la, ji fana ka se ka don a la. Nafa ninnu soro kama, fo malosenena ka se bulukuli kecogo la. Ni bulukuli danna dugukolo sanfela ma, turulibogo numan te soro. Ni bulukuli dunyara fana, nogotaayoro be janya dugukolo jukoro. Malosun be balo fen minnu na, a t'olu soro barisa a diliw te jigin ka se nogoma. O tuma bulukui ka berében. A dunya ka kan ka ke santimete

15 fo 20 ye.

Ni bulukuli banna, jidon filanan be na. Yoro min bulukura, malosenena be ji da o kan walasa binw ni malomaanaw ka falen ani kalakalaw ka toli joona ka ke nogoye.

Nogodon

Ni bulukuli banna, ka maloforo dugukolo dakene kojuman, malosenena be ji don ka dugukolo kuntunun doonin. O be dugukolo bali ka ja. O b'a to binjuguw ni malomaanaw te falen. O kono, nogo kufolo be don n'o ye foro basigilino go ye. O basigilino go ye nogo finman ye. O kilo dugumadan ye 75 ye ka se kilo 150 ma taari la. Hake be tali ke malosi cogo la. Malosiw te kelen ye cogo min, u ka nogokomagow fana te kelen ye o cogo kelen na.

Werékónonogo te soro ka caya Ofisi kono. O kama malosenenaw ta don foro la. N'o te, n'a be soro yoro minnu na Ofisi kono, malosenenaw be se k'a don bawo a nafa ka bon. Werékónonogo hake ye toni 20 ye taari la. A be don maloforo la kabini bulukuli waati ka kon maloturu ne.

Baara were jumenw be maloturu sabatili la ? N'ALA sonna, an bëna olu lase aw ma boko nata kono.

An ye nin kunnafoniw bo
Ofisinizeri DADR Baarada la
Segu
Latombaga Yusufu Jalo

Segu Daa Mɔnzɔn

Jeli Baba Sisoko bɛ nin yɔrɔ in fɔ a ka Segu tariku bɔsenw fe. "Daa Mɔnzɔn ma togo sɔrɔ ka temen Segu faama bɛe kan dɔwɛre kanma dɛresi. A tun be jeliw de ladiya ka temen Segu faama bɛe kan". O ye tijɛ ye. Nka, kun bele-bele wɛre min be se ka sɔrɔ Daa Jara ka togötigiyaba in na, o ye de k'ale de kera Segu fanga masake laban ye. Fen min ye Daa ka fanga waati hake ye, minyɔrɔ fila b'o la. N'an taara jeliw ka folisira fe, an b'a sɔrɔ ko Daa Mɔnzɔn ye San bamaan binaani de ke fanga la. Fen min ye kokɔrɔninitigilamaaw ye, olu be fanga in waati ke san 18 ye. Fen min ye wulibali ye, o de ye ko Daa Mɔnzɔn Jara sigira a fa Mɔnzɔn Jara nɔ na fanga la, san 1825 waa-tiw la. Awa o kera tasumakise kono.

Daa sigicogo fanga la

Mɔnzɔn faatuwaati y'a sɔrɔ Daa ma cekɔrobaya fɔlo. O kanma, Segu kunkanko kunnafonibulon cekɔrobaw nɛ mā fa a la walasa a ka sigi masaya wolo kan a fa nɔ na. Segu sigira janfa kan, awa, a cew sera ce tow la janfakan jeliw t'a fo gansan ko "Segu Sikɔrɔ ani balanzando". Aw m'a mɛn Segukaw da wa, ko "N'i ye ba ye ka ba bin, siga t'a la, do ju be dɛnen na. Ni ce ma ce janfa, ce te se ce la" !

Kalo silameya fila Segukaw ma se ka ben Mɔnzɔn nɔnabila kan. Daa bamuso de wulila k'i jo. A donna ko dogolen dɔnbaga bɛe kan Segu n'a lamini duguw kono. Daa balimamuso dɔ furulen tun don Banakɔrɔ. O fana wulila k'i jo. Olu nɛminɛbere kera jeli tijetigiba Dante ye fɛnfinw sarakara ; fɛnjɛw sarakara. mɔgɔ joli kene lahidu tara Segu boliba naani ye, ko ni Daa sera cew la fangako in na, k'olu be mɔgɔ joli sɔrɔ ka fenseñ o kono i n'a fɔ donon bilen n'a farikansi." Cɛya te taa suya ko. Suya fana te taa cɛya ko. Haats ! Salifu Keyita ma nkalon tige. Cɛya suyako bɛe be laban kenekan-npanmuruta de la nɔgon kanma de. O yere de kanma, Daa dalen kɔ a yere ka cɛya taabo-lo la sa, a ye Segu kolatigecɛkɔrobaw wele bulonba kono gejumadon. O y'a sɔrɔ a ye

kamalen jolen bi naani nɛmadogo ni maakunciberenin ye bulon kono. Maa welelenw bɛe kelen kɔ k'u sigiyoro sɔrɔ bulon kono. Daa ko ka bulon datugu. Daga wulila, son kala ma ye. Awa daga-kono-fen bonna gadonmuso bolɔ ka sɔrɔ a seko te dɛresi ! Bulon datugu, ani kamalen beretiigw ka kɛ ka maaw senkɔrla fa, o waati si ma teliya si ye. U ye maa fɔlo minnu darɔnininka n'olu y'u ban Daa ka sigiliko ma Segu masaya wolo kan, olu kuncicogo ye jama to hakili sɔn kannasira tali la ! Daa sigira fanga la, hali n'o kera bulon-kono-cekɔrɔba mugan jolikenema serekɔrtla kan ka ben-baw taadugu sɛgɛre ! Tumani Kone ma nkalontige. Cɛba do mine cogo be Cɛba do lasiraw ! Bulonkono cekɔrɔba bamaanan keme duuru tow jera ka Daa ka masaya sinsinkuma fo. Awa Seguka tɔw y'ɔ kuma men. Hali n'u bɛe ka fɔta kera nin ye : "Ben kera min ka, o ma ke".

Daa Mɔnzɔn ka fanga

njanatigiya de kafisa ni njanaya ye. Daa dun kunnadiyara njanako la. Olu y'u magan, ale ye togo banchi sɔrɔ. Tɔnjɔnw ma muruti Da ma don kelen si. O de kan ma, Da taara Segu boliba naani sɔn-mogojoli-kene ta ce-nana-dugu caman kono, kolu sokɔnɔfɛnw k'u kenemafɛnw ye. Fo dugu minnu masakew jɛna ka dege min Segufanga ye. Ka sɔn "disongo" sarali ye Segu. K'a ta kurusa bana kɔrɔ (Lagine jamana bi), ka se Tumutu misiriba da la, Da Mɔnzɔn ye npogi don ce caman na, k'u bolo fila siri u kɔ, k'u musokɔrɔba bila a ne ka n'u kantige Segu boliba naani na Segu. Kore Dugakɔrɔ taara min ! On'a nɔgonna caman. Segu ! Waati de be ce ka Segutaa la, nka, ce si tɛna to Segu taabali ye. Aw ma Bilisi komɛn ! a donbagaw ko ko Bilisi Sidibe. Ka bo Maasina (Moti mara bi) ka to ka na a ka "ce-te-se-n na" sogosaara ce Segu. Aa ! Da ka ce njanan dɔ y'ɔ lebu jugubirifini bo Segukaw kan ntenendɔ dɔ Alamisa kenebonda n'a walahaitle waati ce dɛresi ! O janjon tabaga kera Bakarijan ye, n'o ye Sinikajan Kone den ye. kɔda ni Jɛneba denke.

Ka bo muso dɔ kono, ka balo muso wɛre sinji la. Nka Daa Mɔnzɔn de y'o togo duman fana sɔrɔ de !

Da ni Maasina filaw

Ke Maasina min be yen bi, an kan t'o ma. O ye tubabufanga ka togo dalen ye. An ka be Maasina min ma, o de be wele ko Moti marabi. Ce farinw tun be yen fana. Olu caman tun be na "kata ba naani ni solasegin woɔrɔ" siri Segukaw fe, kan sɔrɔ ka taa maasina ni Segu misiw ye. Aa, i k'a dɔn, tubabu nalen ye cew nɛ don nɔgon na. Nɔnte ce caman be ceyakuma fo bi, minnu tun te hali dɔlodonmuso ka ladiyasara-bo kunu.

Daa Jara de kera sababu ye ka fu siri o Maasina filaw ka binkan ni na Segu kan.

Du fanga ban cogo

Dijɛ ko bɛe ye tile kelen sanga de ye. Kene be bo, tile be se kunce, wula be na, su be ko. Awa tile banna ! Daa Mɔnzɔn si tun be san 72 la o waati la. Kɛle nana tijɛ Segukaw bolo. Masake do tun be Futa Jalɔn jamana kunna o waati la. O fana y'i laben ko fo ale ka na Daa ka fitin fanga k'ɔ ban togoduman ta. O waati la Daa yere tun y'i ke Banakɔrɔ sira kan walasa ka t'a ka kolabanwaatiw ke a balimamuso dafɛ yen. So ni kungo ce, a lasɔrla Futa faama fe. Daa ka don laban ker'o don ye. Nka Futa faama ma se k'a ka togötigya diyabo, barisa a donwaati a ka, jamana kono Futa, o benna ni tubabuw ka gelɛ kan fɔlo ye. Ale tora. Awa farafinfanga bantaw si dɔgɔyara, ka masɔrɔ a jugu wɛre yera an na min t'an yere do ye. Amadu Amadu, Cɛba ni Babenba, Firuni, kaaba Manbi, Banjani Tera ; Teneni Maama ; min masasaw n'u nɔgonna caman wɛre ka disida kera fankelenma ye tubabufangako la. Ko tɛna nɛ min kɔ, a be k'ɔ ye, san 1900 kera kɛlemasa ninnu jokolojiriba ju karilan ye tubabuw fe, min ye Samori Ture ye. N'ale denkunditogo tun ye Namori ye. Nka n'a togokura dabagaw kera Ntentukaw ye ko "Sayamori" ka d'a ka ninjuguya kan.

Tumani Yalam Sidibe

Wison Mɔnjali ma balikukalan ke a bolokɔfɛfɛn ye San mara la

Wison Mɔnjali ye dèmejekulu ye, min ka cɛsiri n'a ka timinandiya dogolen tɛmɔgɔsi la an ka jamana kɔnɔ yan ; ka nɛsin an balima togodalamɔgɔw dème ni ma u ka nɛtaa sabatisiraw kan. O siratige la, k'a ta ɔkutoburu-

kɔlɔsibaga Felisi Konate la, Jaabi minnu soro l'a da, olu file : A y'a jira k'a fo ko Wison mɔnjali bolofara sigira san mara kɔnɔ 1997. K'a ta o waati la, fo ka na se Sisan ma, Wison mɔnjali ma balikukalanko minɛ a bolo kɔfɛ. Ka d'a kan, olu ka

mɔnjali be dɔrɔmɛ 14 ta, dugumɔgɔw be dɔrɔmɛ 6 ta. O dɔrɔmewɔɔcɔ (d.6) la, dugumɔgɔw be dɔrɔmɛ naani (d 4) farikololabaara ke, a to dɔrɔmɛ fila (d 2), u b'o warije sara. Felisi Konate y'a jira ko kalanso 51 in joli kera sababu ye ka maa 1078 bɔ kunfiya dibi la, ka kalanden jolen maa 260 bolodon duguw ka nɛtaabaaraw la. Karamɔgɔ Felisi ka fo la, Wison mɔnjali n'a ka baarabolo dugumɔgɔw ka je tɛ san kelen ko ye. O tɛmennen kɔ, an ye nininkali sème kalanden jolen damado la, i n'a fo Zeneti Danbele ka bɔ Dogoso Jeli mara la ani Madamu Sankare Salimata Munkoro (projet AID). Ninnu y'u da se kuma nafama caman ma ka nɛsin u ni Wison ka bolodijɔgɔmabaaraw nafaw ma. Wison mɔnjali karamɔgɔ faamuya- len fila nɛsinnen tun be kalan in dili ma, i n'a fo karamɔgɔ Mamadu Kamara a ni Lana Jara.

Kalan kuncedon, karamɔgɔ Felisi Konate ye jama labila ni foli ni dugawu ye ko "Ala ka san 2000 ni 2001 karamɔgɔkalan nataw jir'an bɛe kene nena".

**Yusufu Fane
Jekabaara ka ciden San**

kalo la, ka n'a bila zanwuyekalo waati la, Wison mɔnjali y'o ke kalan ye ka nɛsin a ka baarabolo duguw balikukalankaramɔgɔ cɛman n'a musomanw bɛe ma. O hukumu kɔnɔ, Jekabaara ye taama ke San dugu kɔnɔ Zanwuyekalo waati, walasa ka kunnafoni jonjon soro Wison Mɔnjali ka karamɔgɔkalan kafilanan kan. San Wison mɔnjali ka kalan in tun ye tile 20 kalan bolodalen ye ka nɛsin a ka baarabolo dugu duuru balikukalan karamɔgɔ musomanw ma.

O hukumu kɔnɔ, dugu minnu karamɔgɔw ye nɔgɔn soro kalan in kene kan, o tun ye : San dugukɔnɔna, Jeli mara (Jeli), Buwatu Tominan) mara, Kanpena (Fangaso) mara, Suruntuna mara (Suruntuna). Nin dugu duuru karamɔgɔ musoman minnu ye nɔgɔn soro yen, o taari jo mɔgɔ 12 hake la, kunnafonjinini nasira la, Jekabaara ye nininkali damadɔw sème san Wison mɔnjali kalanko

dème fanba be nɛsin mɔgɔ minnu ma n'olu ye musow ni denmisɛnw ye, olu ye jekuluw ye minnu mɔgɔ kalannen man ca ka s'o bɛe ma. O siratige la, Wison mɔnjali y'a ka dème kufolɔ nɛsin kalan ma ka d'a kan, an be waati min na i ko sisan, baara foyi tɛ sira soro n'i t'i bolo dayɔrɔ dɔn. Karamɔgɔ Felisi Konate ka fo la, ko Wison mɔnjali ka dème nɛsinnen tɛ kalanko senkɔromadondonni dama ma . A k'u "be dème nasira caman ke ka nɛsin togodalamɔgɔw ma, i n'a fo sɛnɛko, bangamara, bololabaa- raw, i n'a fo galadon, safune dilan, kalali o n'a nɔgɔnnaw. Karamɔgɔ Felisi Konate ka fo la, k'a ta san 1997 la, n'o ye Wison bolofara sigisan ye San mara kɔnɔ ka na se san 2000 ma, a sera k'a ka san mara baarabolo duguw dème ni baliku- kalanso 51 joli ye. O kalansow joli musakakow siratige la, a nafolo bɔta mana jate k'a bɛn kake min ma, o mugan o mugan, Wison

Nsiirin.

Basakelé

Nin kera baasa fila ye, minnu bilala nōgon na dugu dō la, min tōgo Bendugu. O dugu in kōo, Nsirasunba dō tun bē yen, basa ninnu ye kēle damine o sanfe. U bē yelen-kajigin na. K'u t'o la, dōndō sogomada fe, basaninnu ye kēle damine fo ka taa tile kōrōta. Denmisēn fila temento, y'u ye, olu ye kabakurun fili u ma, u bēe bolila. O kelen denmisenni temenna n'u ka taamasira ye. Olu taalen kō, basa ninnu nana kēle damine tugun fo ka taa tile gan. Muso dō temento y'u ye, o fana ye kabakuru fili u ma, k'i kōdon ka taa. O selen kōlonda la, a sōrōla k'a nēfō muso tōw ye. Olu y'a jaabi ko : "mōgo ka mun bē basa ka kēle la." O bēe la, basaw bē kēle la u m'a dabila. Cē kelen nan'u sōrō kēle la, o y'u gen, ka temen n'a ka sira ye. O fana kō, u ye kēle damine. Cē taara basaw ka kēle nēfō cēkōrōba fila sigilen ye, olu fana ko : "mōgo ka fēn tē basakelé la, n'u sēgenna u b'a dabila". A ko tora ten, o y'a sōrō musokōrōba kelen b'a ka bugu kōo kōriparata la, o bē k'i laja tasuma kōo bugu in kōo, ka masōrō nēnē tuma don, fine ka bon. Basaw b'u ka kēle la cogo min, u b'a la ten. Fo ka na don musokōrōba ka bugu kōo k'o ka tasuma pan k'o bila kōrimugu la, ka tasuma wuli bugu la. O tasuma kera sababu ye ka dugu yēre mumē jeni, fo musokōrōba tor'a kasaara la. N balimaw sababu jumēn ye kasaara in lāse dugu ma ?

Bamananw ka nzanan dō ko : "n sen tē wulukelé la, a nako numan ko don".

Mahamadu Tarawele
Balikukalan karamogo ka bo
Amudalayi
Bamako

AFRIKI NTOLATAN KUPUBA TANKO 22 NAN Kameruni jamana waraba kēnekew ye kupu yalon

Afriki ntolatan kupu ba nēnaje 22 nan akuncera karidon an 2000 feburuyekalo tile 13. Jamana 16 ntolatantōw tun ye nōgon sōrō Gana ani Nizeriya jamana kōo sennantolatan seliba in kadara kōo.

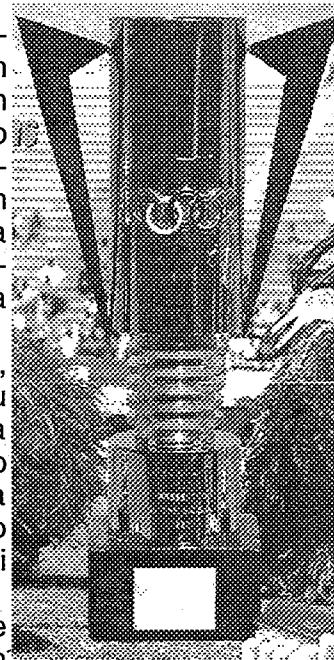
Kunnafoni siratēge la, jamana fila kōfōlen ninnu de jēra ka ninan kupuba laben k'o sababu bo Zinbabuwe jamana ka dēsela nēnaje musakako la. Nin y'o sijē fōlo Afriki kupubako la.

Kalo kelen ni tile damado kōo, ntolatan kanubagaw negela bōra u ye minēn fērēn na. A ko n ga-naga bonyana kōsēbe bawo sigi tun kelen bē ka ntolatantōn nana caman makōo. U bōra an y'u ye fana. A kōlsira ko au caman b'u tōgo kōro de bolo. Gana, Nizeriya, Kameruni, Ezipti ani Afriki di Sid jamana ntolatantōw ye mōgōw sēbekōo ninsōndiya n'u ka dōrko n'u seko ye fērē kan. Nka danaya ni jīgiya minēn kelekura Gana, Ezipti ni Afriki di Sid bolo, olu minnu kera jama ka tōn mandiw ye. Nin tōn sabaw ma kupuba cērōtige ntolatantōw kōsagon cogo sōrō.

Nin ntolatantōnbaw kere fe ntolatantōn "mankaw" dōw ye maaw dabalibān n'u ka galabu kēneya n'u ka cēsiri ye. Senegali ntolatantōn ye o dabalibantōn do ye. Ka Togo, Kōongo baraza, Kōongo Zayiri ni Gabon jamana ntolatantōw tugu ale la. Kōdōwari jamana ni Burukina, Marōku jamana ntolatantōw kera sanmēkēru gansan de ye Afriki kupuba tanko 22 nan in senfe.

Tōn ninnu bōko fila kera masiba dan ye u kanubagaw bolo k'o sababu ke a nafa dōgōya ye. I n'a fo ntolatan nōgon kunben tōnw bēe, ntolatantōn kanubagaw tun ye jatēw sigi tōw kan ka caman ke nana ye yanni a ko ka damine. Don ka jan a sebali tē.

Cērōtige ntolatanw temennen kō, Nizeriya ni Kameruni jamana ntolatantōn de kera kupu nōfēgenba labanw ye. Karidon 2000 san feburuyekalo tile tan ni 13, o tōn fila ninnu ye nōgon dērē kupu yalon ni

kama. "Kēle" diyara Kameruni jamana cēdenw na.

Ntolatan laadala sanga 90 foorila filaninbin na tōn fila ninnu nōgon cē. Kuru fila ni fila. Cēbōnjōgōnnā sanga 30 fana ma se k'u bō nōgon na. O la, Nizeriya cēdenw ni Kameruni cēdenw ka nōgonkunben labanna penalititan ma. Kameruni jamana cēdenw ye 4 don, Nizeriya dan kera saba ye. Kamerouni waraba kēnekew ye Afriki kupuba tanko 22 nan yalon ka bō Nizeriya cēden waanew ne kan nin cogo la.

Kupuba yalonnen kō, Kuma mugu cayara Nizeriya cēden Iki Feba ka penaliti tannen kunna. Penaliti in don na cēlu kōo nka filalajola ka kolosi ma se a ma o ko a jēnna. O penalti "jennen" de kera Nizeriya bōkun yēre ye. Cogo-cogo, mōgo bē se k'a fo, ko nēnaje iny'a jīgiya minēn fa. Bawo kasara cējugu sima bō la. A ko bēe kera tulon kada-ra kōo. Taasibila hukumu kōo, Ntolatantōn kolon si ma ye kēne in-kan, hali ni joyorow ma ke kelen ye tōn 16 ninnu bēe y'u jkeninyoro fin. O b'a jira ko tōn dēnnin tē ntolatankō la tun. O la, an o'a fo Mali ntolatankō nēmaaw ye ko boli-tuma-dōn ka fisa n sen-ka-di ye. San 2002 kupuba b'anw kun.

Bakari Sangare

Jēkabaara

Labolikuntigi

Yusufu Jalo

Sebenjēkulu Kuntigi

Yusufu Jalo

Sebenjēkulu

Bakari Sangare

Yusufu Fane

Jēkabaara ni ONG cēsira

taamabaga

Fanta Kulubali

Nēgenw kēbaga

Nuhun Madani Tarawele ko

Banun

Baarakejōgōnnā

Makoci, SNV, OCED

Hakēbota

11000

Batakisira : 2043

Nēgejurusira : 29 62 89